

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан юридичного факультету ЗНУ

Т.О. Коломось

(ініціали та прізвище)

« 28 »

08

2025 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО

підготовки другого (магістерського) освітнього ступеня
денної та заочної форм здобуття освіти
освітньо-професійна програма Право
спеціальності 081 Право
галузі знань 08 Право

ВИКЛАДАЧІ: Колпаков Валерій Костянтинович, д.ю.н., професор, завідувач кафедри конституційного та адміністративного права;

Омельяничук Сергій Володимирович, к.ю.н., доцент, доцент кафедри конституційного та адміністративного права

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри конституційного та
адміністративного права
Протокол №1 від « 26 » серпня 2025 р.
Завідувач кафедри

В.К. Колпаков

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

В.К. Колпаков

(ініціали, прізвище)

2025 рік

Зв'язок з викладачем (викладачами):

E-mail: lawhelp777@ukr.net

Сезн ЗНУ повідомлення: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення).

Телефон: 228-76-16, 228-76-17, (061) 228-75-26

Інші засоби зв'язку: Viber, Facebook Messenger, WhatsApp, Telegram – за вибором викладача

Кафедра: конституційного та адміністративного права, V корпус, ауд.101 (пр. Соборний, 74)

1. Опис навчальної дисципліни

Вивчення міжнародного гуманітарного права (МГП) є особливо важливим для України в умовах збройної агресії Російської Федерації. Дисципліна має практичне значення для майбутніх юристів, державних службовців, військових і представників громадянського суспільства, оскільки: МГП регулює правила ведення збройних конфліктів, захист цивільного населення, поранених і військовополонених; знання його норм є необхідним для кваліфікації та документування воєнних злочинів; застосування МГП підсилює позиції України у міжнародних судах та переговорних процесах; поширення знань у цій сфері сприяє формуванню культури поваги до прав людини та гуманістичних цінностей.

Метою вивчення дисципліни «Міжнародне гуманітарне право» є формування у здобувачів освіти системних знань про принципи та норми права збройних конфліктів, розвиток навичок їх застосування у професійній та практичній діяльності, а також виховання правової культури, заснованої на повазі до людської гідності.

Окрім того, у процесі вивчення дисципліни переслідуються наступні завдання: надати студентам базові знання про кваліфікацію збройних конфліктів і правовий статус учасників сучасних збройних конфліктів; ознайомити із особливостями дії норм щодо прав людини в умовах збройного конфлікту; сформулювати уяву про обмеження і заборону сучасних засобів і методів ведення воєнних дій; сформулювати у студентів базові знання про імплементацію міжнародного гуманітарного права, відповідальність за порушення норм міжнародного гуманітарного права; ознайомити з системою Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця.

Предметом дисципліни «Міжнародне гуманітарне право» є: основні джерела регулювання ведення збройних конфліктів (Гаазькі та Женевські конвенції), правові аспекти статусу учасників збройних конфліктів; заборонені засоби та методи ведення військових дій; особливості правового положення воєнного полону та воєнної окупації; відповідальність за злочини та правопорушення у сфері міжнародного гуманітарного права.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Міжнародне публічне право», «Міжнародне кримінальне право», «Міжнародний захист прав людини».

Кореквізити: «Практика ЄСПЛ та її вплив на національну правову систему».

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Міжнародне гуманітарне право
Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
1	2	3
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	3-й	3 -й
Кількість кредитів ECTS	5	5
Кількість годин	150 год.	150 год
Лекційні заняття	22 год.	8 год.
Практичні	22 год.	6 год.
Самостійна робота	106 год.	136 год.
Консультації	Понеділок 14.00-16.00	
Вид підсумкового семестрового контролю:	екзамен	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16657	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності / результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
1	2	3
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово. ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті.	Поточні контрольні заходи. Обов'язкові види роботи: Опитування на семінарському занятті, підготовка та демонстрація презентацій, схем, відеоматеріалів з навчальних питань. Робота у групі над розв'язанням практичного завдання, поставленого викладачем (max 5 балів) – на	<i>Поточний контроль</i> здійснюється шляхом виконання таких обов'язкових видів роботи, як виступ з питань певної теми розділу на практичному занятті; доповідь з проблемної тематики з презентацією; участь у обговоренні дискусійних питань; письмова контрольна робота, та додаткових видів роботи - участь у ділових (ситуативних) іграх; робота в групах; участь у науково-

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Міжнародне гуманітарне право

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України. СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України. СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції. СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію. СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні. СК8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів. СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування. СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів. СК12. Здатність утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника. СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією. СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості. РН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання. РН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи. РН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання. РН 8. Оцінювати достовірність інформації та	кожному семінарському занятті у форматі 1) технології ситуативного моделювання: кейс-метод (імітації, симуляції); 2) технології опрацювання дискусійних питань: метод-прес, дебати, дискусія, дебрифінг та ін. Письмова контрольна робота (max 10 балів) – одна на семестр. Контрольна робота проводиться у формі тестування. Додаткові види роботи: Проведення практичних занять із застосуванням інтерактивних технологій проводиться за бажанням здобувачів «Round- table» (колективна гра на вирішення спільної проблеми).	дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, участь в конкурсах тощо); завдання творчого характеру. <i>Проміжний контроль</i> проводиться наприкінці вивчення дисципліни шляхом тестування. <i>Добір балів</i> – можливість для здобувачів, які пропустили заняття з поважних причин показати отримані знання. Якщо особа має сертифікат з міжнародного гуманітарного права або окремих його тем – такий вид діяльності враховується викладачем і підлягає перезарахуванню в обсязі до 14 годин з дисципліни. <u>Підсумкові контрольні заходи:</u> Екзамен проводиться у усній формі шляхом підключення до системи Meet або Zoom та практично у системі Moodle. <i>Перелік питань дивіться на сторінці курсу у Moodle:</i> https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16657
---	--	---

надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності. РН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг. РН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права. РН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції. РН 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу. РН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів. РН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування. РН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування. РН 16. Брати продуктивну участь у розробці проєктів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини. РН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.		
--	--	--

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Поняття й історія становлення міжнародного гуманітарного права

Історія становлення міжнародного гуманітарного права. Розвиток ідей гуманізму від найдавніших часів до сьогодення. Перші спроби нормативно-правового врегулювання правил ведення війни та поведження із військовополоненими і мирним населенням. Створення Міжнародного комітету Червоного Хреста і Женевська конференція 1864р. Міжнародні конференції з питань гуманітарного права.

Поняття і предмет міжнародного гуманітарного права.

Різниця між *jus ad bellum* і *jus in bellum*. Зв'язок норм міжнародного гуманітарного права з міжнародним правом прав людини. Дія міжнародного гуманітарного права у часі.

Змістовий модуль 2. Джерела та принципи міжнародного гуманітарного права

Закріплення норм у міжнародному договірному і звичаєвому праві в Стародавні часи, Середньовіччі та у Новий час. Значення прийняття Женевської конвенції про поліпшення долі поранених на полі бою 1864 р. для розвитку міжнародного гуманітарного права. Гаазькі мирні конференції 1899 і 1907 років. Міжнародні договори як джерело міжнародного гуманітарного права. Основоположні міжнародні договори, що закріплюють «право Гааги» (правила ведення сухопутних війн і війн на морі) і «право Женеви» (участь поранених, хворих, військовополонених, статус цивільного населення). Міжнародно-правовий звичай як джерело міжнародного гуманітарного права. Принципи сучасного міжнародного гуманітарного права.

Змістовий модуль 3. Поняття збройних конфліктів та правове становище їх учасників

Тема 3. Поняття та міжнародно-правове регулювання ведення та закінчення збройних конфліктів

Поняття збройного конфлікту. Збройні конфлікти міжнародного і міжнародного характеру. Розмежування термінів «війна» та «збройний конфлікт». Сторони у міжнародному збройному конфлікті. Поняття і умови проведення «гуманітарної інтервенції». Нейтралітет у війні. Початок війни та його правові наслідки. Способи закінчення бойових дій.

Цивільні та військові об'єкти. Принцип обмеження за об'єктами. Визначення цивільних і військових об'єктів у Додаткових протоколах 1977 року до Женевських конвенцій 1949 року. Ознаки військових об'єктів. Заборона нападу на цивільні об'єкти. Заборона використання цивільного населення для захисту військових об'єктів. Міжнародно-правовий захист культурних цінностей

під час збройного конфлікту. Класифікація культурних цінностей, їхні характерні ознаки. Загальний і спеціальний рівні захисту. Міжнародний реєстр культурних цінностей. Обов'язки воюючих держав щодо охорони культурних цінностей під час збройних конфліктів. Імунітет культурних цінностей від конфіскації або захоплення.

Міжнародно-правова регламентація ведення збройної боротьби на морі й у повітряному просторі. Особливості міжнародно-правового регулювання ведення збройного конфлікту на морі. Морська блокада.

Тема 4. Правове становище осіб у збройних конфліктах

Учасники збройних конфліктів. Правовий статус комбатантів, їх категорії. Правовий статус «найманців». Відмежування найманців від комбатантів та добровольців. Міжнародно-правова відповідальність держав за використання найманців.

Правовий статус добровольців, їх відмежування від інших учасників. Правовий статус розвідників, парламентарів, іноземних військових радників, спеціалістів. Правовий статус некомбатантів. Незаконні учасники збройних конфліктів.

Змістовий модуль 4. Режим військового полону та воєнної окупації.

Поняття і ознаки військовополонених. Правовий статус військовополоненого. Інтернування військовополонених. Звільнення і репатріація військовополонених. Поняття воєнної окупації. Права і обов'язки держави-окупанта. Гарантії відносно цивільних осіб, які проживають на окупованих територіях. Правове становище осіб зниклих безвісті.

Змістовий модуль 5. Засоби й методи ведення війни

Визначення понять «засоби ведення воєнних дій», «методи ведення воєнних дій», їх види. Акти міжнародного права, які регулюють засоби та методи ведення війни. Заборонені засоби ведення військових дій. Заборонена звичайна зброя (міни, міни-схованки, протипіхотні міни, протипіхотні лазери, касетні снаряди тощо). Зброя масового враження (отрута і отруйна зброя, біологічна (бактеріологічна) зброя, хімічна зброя тощо).

Статус ядерної зброї у МГП. Консультативний висновок Міжнародного суду ООН щодо використання ядерної зброї 1996 р.

Заборонені методи ведення збройної боротьби.

Права та обов'язки нейтральних держав під час збройних конфліктів. Створення санітарних зон та зон безпеки.

Змістовий модуль 6. Міжнародно-правові заходи захисту жертв війни. Режим прифронтової території м. Запоріжжя, захист внутрішньо переміщених осіб та осіб, які втратили житло, внаслідок бойових дій.

Жертви війни: правовий статус, види. Система захисту жертв війни у

міжнародному гуманітарному праві. Захист цивільного населення в період збройних конфліктів. Захист поранених, хворих та осіб, що зазнали аварії на морі.

Захист медичного і духовного персоналу, медичних формувань і санітарно-транспортних засобів.

Правовий статус журналістів.

Правовий статус прифронтових територій. Захист внутрішньо переміщених осіб та осіб, які втратили житло, внаслідок бойових дій.

Змістовий модуль 7. Відповідальність за злочини і правопорушення та аналіз таких порушень у сфері міжнародного гуманітарного права

Тема 8. Відповідальність за злочини і правопорушення у сфері міжнародного гуманітарного права

Міжнародні акти про кримінальну відповідальність фізичних осіб за військові злочини та злочини проти людства. Поняття «військовий злочин», «злочин проти людства», «геноцид». Правила видачі осіб, які вчинили злочини у сфері міжнародного гуманітарного права. Міжнародні трибунали ad hoc. Відповідальність за злочини у сфері міжнародного гуманітарного права в національному праві.

Тема 9. Аналіз збройних конфліктів у світі (включаючи Україну) та порушення норм міжнародного права.

Боснійська війна та збройні конфлікти на території колишньої Югославії.

Правова характеристика збройних конфліктів на території Середнього та Близького Сходу.

Воєнні конфлікти на території Африки.

Російсько-українська війна та порушення норм міжнародного гуманітарного права.

Змістовий модуль 8. Міжнародно-правові засоби захисту прав людини у сфері міжнародного гуманітарного права та Міжнародний Рух Червоного Хреста та Червоного Півмісяця

Тема 10. Міжнародно-правові засоби захисту прав людини у сфері міжнародного гуманітарного права

Міжнародно-правові процедури захисту прав людини. Розгляд доповідей держав про виконання взятих зобов'язань по захисту прав людини. Розгляд звернень про порушення прав окремих осіб та груп осіб. Правила розгляду індивідуальних скарг у Європейському Суді з прав людини. Розслідування випадків, що стосуються порушення прав людини. Діяльність Верховних комісарів ООН з прав людини та із справ біженців.

Тема 11. Міжнародний Рух Червоного Хреста та Червоного Півмісяця.

Історія розвитку Міжнародного Комітету Червоного Хреста Міжнародний рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця.

Структура Міжнародного Комітету Червоного Хреста та Червоного Півмісяця. Правовий статус Міжнародного Комітету Червоного Хреста та Червоного Півмісяця. Діяльність Міжнародного Комітету Червоного Хреста у мирний час та під час збройних конфліктів.

Суть, роль і значення емблем Червоного Хреста, червоного півмісяця та червоного кристала. Правова основа їх використання.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
Лекція 1	Поняття й історія становлення міжнародного гуманітарного права	2	2	1 раз на тиждень /тиждень 1
Практичне заняття 1	Поняття й історія становлення міжнародного гуманітарного права 1. Історія становлення міжнародного гуманітарного права. 2. Поняття і предмет міжнародного гуманітарного права. 3. Різниця між jus ad bellum і jus in bellum. 4. Зв'язок норм міжнародного гуманітарного права з міжнародним правом прав людини. 5. Дія міжнародного гуманітарного права у часі.	2	-	1 раз на тиждень /тиждень 1
Самостійна робота	Поняття й історія становлення міжнародного гуманітарного права https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16657	11	12	1 раз на тиждень /тиждень 1
Лекція 2	Джерела й принципи міжнародного гуманітарного права	2	-	1 раз на тиждень /тиждень 2

Практичне заняття 2	Джерела й принципи міжнародного гуманітарного права 1. Закріплення норм у міжнародному договірному і звичаєвому праві в Стародавні часи, Середньовіччі та у Новий час. Значення прийняття Женевської конвенції про поліпшення долі поранених на полі бою 1864 р. для розвитку міжнародного гуманітарного права. 2. Гаазькі мирні конференції 1899 і 1907 років. 3. Міжнародні договори як джерело міжнародного гуманітарного права. Основоположні міжнародні договори, що закріплюють «право Гааги» (правила ведення сухопутних війн і війн на морі) і «право Женеви» (участь поранених, хворих, військовополонених, статус цивільного населення). 4. Міжнародно-правовий звичай як джерело міжнародного гуманітарного права. Принципи міжнародного гуманітарного права	2	2	1 раз на тиждень /тиждень 2
Самостійна робота	Джерела й принципи міжнародного гуманітарного права https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16657	11	12	1 раз на тиждень /тиждень 2
Лекція 3	Поняття та міжнародно-правове регулювання ведення та закінчення збройних конфліктів	2	2	1 раз на тиждень /тиждень 3
Практичне заняття 3	Поняття та міжнародно-правове регулювання ведення та закінчення збройних конфліктів 1. Поняття збройного конфлікту. Збройні конфлікти міжнародного і міжнародного характеру. Сторони у міжнародному збройному конфлікті. 2. Поняття і умови проведення «гуманітарної інтервенції». Нейтралітет у війні. Початок війни та його правові наслідки. Способи закінчення бойових дій. 3. Цивільні та військові об'єкти. Визначення цивільних і військових об'єктів у Додаткових протоколах 1977 року до Женевських конвенцій 1949 року. Ознаки військових об'єктів. Заборона нападу на цивільні об'єкти. Заборона використання цивільного населення для захисту військових об'єктів. Міжнародно-правовий захист культурних цінностей під час збройного конфлікту. 4. Міжнародно-правова регламентація ведення збройної боротьби на морі й у повітряному просторі. Особливості міжнародно-правового регулювання ведення збройного конфлікту на морі. Морська блокада.	2	2	1 раз на тиждень /тиждень 3
Самостійна робота	Поняття та міжнародно-правове регулювання ведення та закінчення збройних конфліктів https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16657	11	12	1 раз на тиждень /тиждень 3
Лекція 4	Правове становище осіб у збройних конфліктах	2	2	1 раз на тиждень /тиждень 4

Практичне заняття 4	Правове становище осіб у збройних конфліктах 1. Учасники збройних конфліктів. Правовий статус комбатантів, їх категорії. Правовий статус «найманців». Відмежування найманців від комбатантів та добровольців. Міжнародно-правова відповідальність держав за використання найманців. 2. Правовий статус добровольців, їх відмежування від інших учасників. Правовий статус розвідників, парламентарів, іноземних військових радників, спеціалістів. 3. Правовий статус некомбатантів. 4. Незаконні учасники збройних конфліктів. 5. Правовий статус військовополонених. Інтернування військовополонених. Звільнення і репатріація військовополонених	2	2	1 раз на тиждень /тиждень 4
---------------------	--	---	---	-----------------------------

Самостійна робота	Правове становище осіб у збройних конфліктах https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16657	11	12	1 раз на тиждень /тиждень 4
Лекція 5	Режим військового полону та воєнної окупації.	2	-	1 раз на тиждень /тиждень 5
Практичне заняття 5	Режим військового полону та воєнної окупації. 1. Поняття і ознаки військовополонених. Правовий статус військовополоненого. Інтернування військовополонених. 2. Звільнення і репатріація військовополонених. 3. Поняття воєнної окупації. Права і обов'язки держави-окупанта. 4. Гарантії відносно цивільних осіб, які проживають на окупованих територіях. Правове становище осіб зниклих безвісті.	2	-	1 раз на тиждень /тиждень 5
Самостійна робота	Режим військового полону та воєнної окупації. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16657	11	14	1 раз на тиждень /тиждень 5
Лекція 6	Засоби й методи ведення війни	2	-	1 раз на тиждень /тиждень 6

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Міжнародне гуманітарне право

Практичне заняття 6	Засоби й методи ведення війни - Визначення понять «засоби ведення воєнних дій», «методи ведення воєнних дій», їх види. Акти міжнародного права, які регулюють засоби та методи ведення війни. - Заборонені засоби ведення військових дій. Заборонена звичайна зброя (міни, міни-схованки, протипіхотні міни, протипіхотні лазери, касетні снаряди тощо). Зброя масового враження (отрута і отруйна зброя, біологічна (бактеріологічна) зброя, хімічна зброя тощо). - Статус ядерної зброї у МГП. - Заборонені методи ведення збройної боротьби. - Права та обов'язки нейтральних держав під час збройних конфліктів. - Створення санітарних зон та зон безпеки.	2	-	1 раз на тиждень /тиждень 6
Самостійна робота	Засоби й методи ведення війни https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16657	11	15	1 раз на тиждень /тиждень 6
Лекція 7	Міжнародно-правові заходи захисту жертв війни. Режим прифронтової території м. Запоріжжя, захист внутрішньо переміщених осіб та осіб, які втратили житло, внаслідок бойових дій.	2	-	1 раз на тиждень /тиждень 7
Практичне заняття 7	Міжнародно-правові заходи захисту жертв війни. Режим прифронтової території м. Запоріжжя, захист внутрішньо переміщених осіб та осіб, які втратили житло, внаслідок бойових дій. - Жертви війни: правовий статус, види. Система захисту жертв війни у міжнародному гуманітарному праві. - Захист цивільного населення в період збройних конфліктів. Захист поранених, хворих та осіб, що зазнали аварії на морі. - Захист медичного і духовного персоналу, медичних формувань і санітарно-транспортних засобів. - Правовий статус журналістів. - Правовий статус прифронтових територій. Захист внутрішньо переміщених осіб та осіб, які втратили житло, внаслідок бойових дій.	2	-	1 раз на тиждень /тиждень 7
Самостійна робота	Міжнародно-правові заходи захисту жертв війни. Режим прифронтової території м. Запоріжжя, захист внутрішньо переміщених осіб та осіб, які втратили житло, внаслідок бойових дій. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16657	11	15	1 раз на тиждень /тиждень 7

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Міжнародне гуманітарне право

Лекція 8	Відповідальність за злочини і правопорушення у сфері міжнародного гуманітарного права	2	2	1 раз на тиждень /тиждень 8
Практичне заняття 8	Відповідальність за злочини і правопорушення у сфері міжнародного гуманітарного права 1. Міжнародні акти про кримінальну відповідальність фізичних осіб за військові злочини та злочини проти людства. 2. Поняття «військовий злочин», «злочин проти людства», «геноцид». 3. Правила видачі осіб, які вчинили злочини у сфері міжнародного гуманітарного права. 4. Міжнародні трибунали ad hoc. 5. Відповідальність за злочини у сфері міжнародного гуманітарного права в національному праві.	2	-	1 раз на тиждень /тиждень 8
Самостійна робота	Відповідальність за злочини і правопорушення у сфері міжнародного гуманітарного права https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16657	11	14	1 раз на тиждень /тиждень 8
Лекція 9	Аналіз збройних конфліктів у світі (включаючи Україну) та порушення норм міжнародного права.	2	-	1 раз на тиждень /тиждень 9
Практичне заняття 9	Аналіз збройних конфліктів у світі (включаючи Україну) та порушення норм міжнародного права. 1. Боснійська війна та збройні конфлікти на території колишньої Югославії. 2. Правова характеристика збройних конфліктів на території Середнього та Близького Сходу. 3. Воєнні конфлікти на території Африки. 4. Російсько-українська війна та порушення норм міжнародного гуманітарного права.	2	-	1 раз на тиждень /тиждень 9
Самостійна робота	Аналіз збройних конфліктів у світі (включаючи Україну) та порушення норм міжнародного права. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16657	6	8	1 раз на тиждень /тиждень 9
Лекція 10	Міжнародно-правові засоби захисту прав людини у сфері міжнародного гуманітарного права	2	-	1 раз на тиждень /тиждень 10

Практичне заняття 10	Міжнародно-правові засоби захисту прав людини у сфері міжнародного гуманітарного права 1. Міжнародно-правові процедури захисту прав людини. Розгляд доповідей держав про виконання взятих зобов'язань по захисту прав людини. Розгляд звернень про порушення прав окремих осіб та груп осіб. 2. Правила розгляду індивідуальних скарг у Європейському Суді з прав людини. 3. Розслідування випадків, що стосуються порушення прав людини. 4. Діяльність Верховних комісарів ООН з прав людини та із справ біженців.	2	-	1 раз на тиждень /тиждень 10
Самостійна робота	Міжнародно-правові засоби захисту прав людини у сфері міжнародного гуманітарного права	11	15	1 раз на тиждень /тиждень 10

	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16657			
Лекція 11	Міжнародний Рух Червоного Хреста та Червоного Півмісяця.	2	-	1 раз на тиждень /тиждень 11
Практичне заняття 11	Міжнародний Рух Червоного Хреста та Червоного Півмісяця. 1. Історія розвитку Міжнародного Комітету Червоного Хреста Міжнародний рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця. 2. Структура Міжнародного Комітету Червоного Хреста та Червоного Півмісяця. Правовий статус Міжнародного Комітету Червоного Хреста та Червоного Півмісяця. Діяльність Міжнародного Комітету Червоного Хреста у мирний час та під час збройних конфліктів. 3. Суть, роль і значення емблем Червоного Хреста, червоного півмісяця та червоного кристала. Правова основа їх використання.	2	-	1 раз на тиждень /тиждень 11
Самостійна робота	Міжнародний Рух Червоного Хреста та Червоного Півмісяця. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16657	5	7	1 раз на тиждень /тиждень 11

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Семінарське заняття №1	Опитування, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод; технології опрацювання дискусійних питань: дебати, дискусія, дебрифінг та ін., складання та демонстрація графічного матеріалу (схеми, таблиці, презентації).	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5
Семінарське заняття №2	Опитування, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод; технології опрацювання дискусійних питань: дебати, дискусія, дебрифінг та ін., складання та демонстрація графічного матеріалу (схеми, таблиці, презентації).	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5
Семінарське заняття №3	Опитування, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод; технології опрацювання дискусійних питань: дебати, дискусія, дебрифінг та ін., складання та демонстрація графічного матеріалу (схеми, таблиці, презентації).	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5
Семінарське заняття №4	Опитування, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод; технології опрацювання дискусійних питань: дебати, дискусія, дебрифінг та ін., складання та демонстрація графічного матеріалу (схеми, таблиці, презентації).	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5
Семінарське заняття №5	Опитування, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод; технології опрацювання дискусійних питань: дебати, дискусія, дебрифінг та ін., складання та демонстрація графічного матеріалу (схеми, таблиці, презентації).	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5
Семінарське заняття №6	Опитування, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод; технології опрацювання дискусійних питань: дебати, дискусія, дебрифінг та ін., складання та демонстрація графічного матеріалу (схеми, таблиці, презентації).	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5
Семінарське заняття №7	Опитування, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод; технології опрацювання	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Міжнародне гуманітарне право

	дискусійних питань: дебати, дискусія, дебрифінг та ін., складання та демонстрація графічного матеріалу (схеми, таблиці, презентації).			
Семінарське заняття №8	Опитування, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод; технології опрацювання дискусійних питань: дебати, дискусія, дебрифінг та ін., складання та демонстрація графічного матеріалу (схеми, таблиці, презентації).	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5
Семінарське заняття №9	Опитування, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод; технології опрацювання дискусійних питань: дебати, дискусія, дебрифінг та ін., складання та демонстрація графічного матеріалу (схеми, таблиці, презентації).	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5
Семінарське заняття №10	Опитування, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод; технології опрацювання дискусійних питань: дебати, дискусія, дебрифінг та ін., складання та демонстрація графічного матеріалу (схеми, таблиці, презентації).	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5
Семінарське заняття №11	Опитування, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод; технології опрацювання дискусійних питань: дебати, дискусія, дебрифінг та ін., складання та демонстрація графічного матеріалу (схеми, таблиці, презентації).	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5
Підсумкова атестаційна робота	Підсумкова атестаційна робота	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5
Усього за поточний контроль	11			60
Підсумковий контроль				
Екзамен	Теоретичне завдання	Питання для підготовки: Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	20
	Практичне завдання	Зміст, вимоги до оформлення: Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	20
Усього за підсумковий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Підручники та монографії

1. Вивчаючи міжнародне гуманітарне право навчально-методичний посібник / О. Козорог, Т. Короткий, І. Костюк / за ред. Т. Короткого. Київ : Фенікс, 2024. 252 с.
2. Міжнародне гуманітарне право. Загальний курс / Н. Мельцер, Київ, 2020. 396 с.
3. Міжнародне гуманітарне право : навчально-методичний посібник / М. В. Грушко, В. В. Музика, Т. С. Федорова, В. В. Владишевська / за ред. О. В. Бігняка. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 136 с.
4. Міжнародне гуманітарне право на захисті військовополоненого : запитання побратимів – відповіді правників : навчальний посібник. Електр. навч. вид. / Ю. Б. Курилюк та ін.; за заг. ред. доктора юрид. наук, доцента, заслуженого юриста України В. С. Нікіфоренка. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2024. 86 с.
5. The Handbook of International Humanitarian Law (4th Edition), edited by Dieter Fleck. Oxford University Press. 2021. 754 p.
6. Crawford E., Pert A. *International Humanitarian Law*. 3-є вид. Cambridge : Cambridge University Press, 2024. 468 с.
7. Tsagourias N., Morrison A. *International Humanitarian Law: Cases, Materials and Commentary*. Cambridge : Cambridge University Press, 2023. 650 с.

Критичні джерела:

1. Колпаков В. К. Систематизація засобів забезпечення прав осіб, зниклих безвісті за особливих обставин. *Успіхи і досягнення у науці: Науковий журнал (Серія "Право")*. 2024. № 2(2) С.48-60.
https://www.researchgate.net/publication/379047376_SISTEMATIZACIA_ZASOBIV_ZABEZPECHENNA_PRAV_OSIB_ZNIKLIN_BEZVISTI_ZA_OSOBLIVIH_OBSTAVIN
2. Колпаков В. К. Службові компетенції уповноваженого з питань осіб, зниклих безвісті за особливих обставин. <https://www.academia.edu/129130964/%D0%A1%D0%9B%D0%>
3. Колпаков В.К. Зниклі безвісті за особливих обставин: поняття і розшук. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2023. Випуск 1 (48). С. 59-66. DOI <https://doi.org/10.32782/pyuv.v1.2023.13>
4. Колпаков В. К. Легітимні очікування: між правовою визначеністю та публічним інтересом (практика суду ЄС та національних юрисдикцій). *Наука і техніка сьогодні. Серія "Право"*. 2025. № 7. С. 144-157. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-7\(48\)-144-157](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-7(48)-144-157)
5. Колпаков В.К. Стандарти гуманітарного права у відносинах воєнного стану. Євроінтеграційні вектори реформ у сфері публічного адміністрування: збірник наукових статей, тез доповідей та повідомлень за матеріалами Міжнародної науково-практичної

- конференції (17 травня 2023 року, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків). Харків: Друкарня Мадрид, 2023, С. 89 - 100. https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7318/%C3%90%E2%80%94%C3%90%E2%80%98%C3%90%E2%80%A0%C3%90%C2%A0%C3%90%20%C3%90%CB%9C%C3%90%C5%A1_17.05.2023.pdf?sequence=1&isAllowed=y
6. Kolpakov Valerii. Humanitarian standards ad hoc martial law in Ukraine. Гуманітарні стандарти правових систем у сучасному світі: виклики, рішення, тенденції : матеріали Міжнародного науково-практичного конгресу у 2 частинах. Частина 1 (м. Запоріжжя, 16.05.2024). За заг. ред. Т. О. Коломоєць. Запоріжжя : ЗНУ, 2024. 255 с. С.140-145. https://www.znu.edu.ua/faculty/law/nauka/2024/kongresu_chastina_1.pdf
 7. Kolpakov V. K. The Protection of the Rights of Persons Disappeared under Special Circumstances. *Ars Aequi: Universitatea "Ovidius" Constanta*, 2024, № 13, S. 15-25. <https://www.ujmag.ro/reviste/periodice/ars-aequi-nr-13-2023>
 8. Kolpakov V. K. Administrative-legal system of combating corruption in the conditions of martial law. Epistemological aspects of tort law transfiguration in the creation of anti-corruption legislation and its enforcement : Scientific monograph. Ed. T. Kolomoiets. Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2023. 316p. P.117-129. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-347-7-8>
 9. Мельков Р. Методологія регулювання нових видів озброєнь засобами міжнародного гуманітарного права: виникнення та розвиток // *ScienceRise: Juridical Science*. 2021. № 4 (18). С. 25–34.
 10. Orzhynska E., Hrytsenko O., Melnyk I. International Humanitarian Law and the Waging of War in Ukraine: Integrative Review // *Futurity: Economics & Law*. 2024. Vol. 1, No. 2. P. 45–61.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт ООН: <https://www.un.org>.
2. Бази даних міжнародного гуманітарного права - <https://ihl-databases.icrc.org/en>
3. Офіційний сайт Міжнародного комітету Червоного Хреста - <https://www.icrc.org/en>
4. Офіційний сайт Міжнародного кримінального суду - <https://www.icc-cpi.int/>
5. Офіційний сайт Верховної Ради України - <http://www.rada.gov.ua>
6. Курс Дія «Міжнародне гуманітарне право: зобов'язання держав під час збройних конфліктів, правила війни, права людини під час воєнного стану» - <https://osvita.diia.gov.ua/courses/international-humanitarian-law>
7. Курс HELP «Міжнародне гуманітарне право та права людини» - <https://help.elearning.ext.coe.int/enrol/index.php?id=7227>
8. Курс Prometheus «Міжнародне гуманітарне право: захист жертв війни та обмеження воєнних дій» - <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/international-humanitarian-law/>
9. Курс Prometheus «Міжнародне гуманітарне право у професійній діяльності публічних службовців» - <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/humanitarian-law-public-servants/>

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Відвідування усіх занять є обов'язковим для здобувачів. Відпрацювання допускається лише у разі відсутності здобувача на практичному занятті з поважних причин (напр. хвороба, що підтверджується довідкою з лікарні).

Академічна доброчесність. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

Навчальний процес та забезпечення якості освіти. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти. Прописати процедуру врахування результатів, отриманих здобувачем за рахунок неформальної/інформальної освіти (Положення Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти від 29.06.2022 р. №154 (URL: <http://surl.li/xogolg>)).

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2025-2026 н. р. доступний за адресою: <http://surl.li/afeagu>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ:

Запорізький національний університет

Силабус навчальної дисципліни

Міжнародне гуманітарне право

<https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ

Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):

<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:

<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ):

<http://sites.znu.edu.ua/confucius>